

El popular autor francès Daniel Pennac presenta 'El cas Malaussène. 1. Em van mentir', gairebé vint anys després de publicar l'últim títol de la sèrie de la tribu

Pennac, l'euuropeista

Lluís Lloret
BARCELONA

Nascut a Casablanca el 1944, Daniel Pennac és un dels novel·listes més estimats i llegits de França, amb més de nou milions d'exemplars venuts en divuit llengües dels més de vint títols que ha publicat en novel·la i en assajos sobre la lectura i l'ensenyament, entre altres gèneres.

És un home simpàtic que medita les respostes. Afable i coherent. Durant els 30 anys que va ser professor de llengua i literatura en un institut de París, segur que més d'un alumne es va veure impulsat a posar-se dret damunt el pupitre i exclamar: "Oh, capità! El meu capità!"

Ha visitat Barcelona per presentar *El cas Malaussène. 1. Em van mentir*, publicat en català a Empúries (amb traducció d'Oriol Sánchez) i en castellà a Literatura Random House (amb traducció de Robert-Juan Cantavella). El setè títol protagonitzat per la tribu dels Malaussène, gairebé vint anys després de publicar l'últim, a França (1999).

"Fa uns quatre o cinc anys vaig voler tornar a l'escriptura *Malaussène*, de la mateixa manera que volem recuperar un gust de quan érem petits o adolescents, aquella cirera, aquell préssec...", comen-

L'expressiu Daniel Pennac, ahir, al pati del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona ■ JOSEP LOSADA

ta. Aquesta escriptura *Malaussène* és caòtica, en part pels molts personatges. En aquesta ocasió, al final hi ha un directori amb 90 referències de personatges i d'alguns conceptes per facilitar la comprensió d'una trama que es mou entre l'humor, el thriller, la crítica social i fins i tot uns jocs metaliteraris en què Pennac se'n fot del seu èxit a través del seu àlter ego, Benjamin Malaussène.

"No tinc memòria pràctica, de curt termini. Però

recordava els personatges principals perquè els personatges són paraules i els busco a través de la musicalitat dels noms. Hi ha una entitat poètica en cada personatge", confessa. Però no sempre necessita l'exuberància de creació de personatges d'aquesta nissaga: "Ara he escrit un llibre sobre el meu germà, que va morir fa deu anys, i només hi ha dos personatges: ell i jo."

En títols com ara *Mal d'escola*, *Com una novel·la*, *Senyors nens* i *Diari*

d'un cos, el seu estil té més volada literària o és més pedagògic, segons convinguí, però en la sèrie perseguix dues coses, l'oralitat i la narració: "Pretenen ser una reacció enfront de la cultura dominant de la meua joventut, l'estructuralisme, en què jo no creia. En els gran temes intel·lectuals, igual que en els polítics, si no hi creus... malament. He intentat escriure com parlem, tornar a la mitologia teatral i novel·lesca i a l'oralitat", detalla.

Un altre element és l'hu-

mor, habitualment present en els seus textos, "i el distanciament que permet": "Fa poc he rellegit el pròleg de Cervantes per al *Quixot* i he rigut molt, és increïble com es distancia de les modes de l'època, i això el fa modern."

Pennac és un home compromès amb la justícia, no amb la dels tribunals. "El concepte *justícia d'estat* ja és un oxímoron. Quan la justícia està mal feta acaba construint històries, lligams pseudològics. La mala justícia és la narra-

tiva, que intenta convèncer la població amb una història fictícia." Això a Catalunya ho tenim molt clar, per desgràcia.

Va signar un manifest per demanar la llibertat dels presos polítics de tot arreu. "Això no implica, però, que tingui cap posició sobre la independència de Catalunya. Però no es pot posar a ningú a la presó pel fet que tingui una opinió diferent de la de l'estat."

"No es pot posar ningú a la presó pel fet que tingui una opinió diferent de la de l'estat"

Està preocupat per Europa, "que s'està desfent, suïcidant, perquè han destruït la possibilitat de construir una identitat europea". "M'agradaria que tots els nens i joves d'Europa poguessin passar cada any un mes en un altre país de la comunitat, seria una política pedagògica consensuada per tots els estats. Aprendrien dels altres països, de les altres cultures i, a més, reforçarien les identitats nacionals pròpies." ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Interessant i interessada mirada

El color de la llum

Dramaturg i director: Ferran Joanmiquel
Intèrprets: Jordi Subirà, Mireia Vallès, David Martínez
Dissabte, 5 de maig, fins al 13. A La Seca.

És la reproducció d'una conversa de fotoperiodistes. De les seves anècdotes, dels seus pen-

saments transcendents morals i, sobretot, de les seves decepcions. Però no abandonen pas la seva lluita desigual. A través del *verbatim* (provar de reproduir amb la màxima fidelitat què han dit i com ho han dit) es converteix en un precós i precís document.

Com els fotògrafs, el

dramaturg també tria un punt de vista. Triar un ordre en l'edició del material. Si fos idèntica, no caldria que hi haguessin actors: directament hi podrien haver els fotògrafs conversant. Com un reportatge fotogràfic, un muntatge teatral demana una forma, un relat, un ritme. Aquesta dramaturgia el situa en un espai indeter-

minat, que tant pot ser un menjador occidental com un escenari esventrat per una bomba. A la fi del 2016, Clara Segura representava una fotoperiodista en dubte sobre el seu ofici (*La treva*). Ara, la veu és la dels mateixos fotògrafs. S'ha eliminat un filtre entre la realitat i el públic. Hi continua havent construcció i,

tot i la voluntat d'involucrar-hi l'espectador traslladant els personatges puntualment al pati de butaques, les realitats continuen a una certa distància. *Mos maiorum*, en canvi, repetint el format *verbatim* també parla de les víctimes que intenten superar la barrera de la mar i la policia per arribar a Europa. I

el públic es converteix en marea, en barrera, en foscor...

El teatre procura projectar la veu dels altres. Aportar nous punts de vista. El *verbatim* i aquesta mirada concreta al treball dels fotoperiodistes és una oportunitat de fer-ho de manera directa. La consciència interpel·la.